

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee

Teie 18.09.2025

Meie 10.10.2025

nr 8-1/25/3988, HTM/25-
1022/-1K
nr 8-2/7636

Kõrgharidusseaduse muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Haridus- ja Teadusministeerium on saatnud Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks kõrgharidusseaduse (KHaS) muutmise seaduse eelnõu. Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega.

- 1. Eelnõu § 1 p 1** – kõnealuse sättega nähakse ette, et kõrgharidustaseme õppesse kandideerimine toimub Eesti Vabariigi haridusseaduse (HaS) § 36⁶ lõike 4 alusel asutatud Eesti Hariduse Infosüsteemi (edaspidi hariduse infosüsteem) elektroonilises keskkonnas ning kõrgkoolil on õigus töödelda kõrgharidustaseme õppesse kandideeriva ja kõrgharidustaseme õppes õppiva isiku andmeid kvaliteetse õppe pakkumiseks ja tasuta õppekohale kandideerimise eesmärgil.

Esiteks märgime, et kõnealused sätted ei sobi oma olemuselt seaduse reguleerimise ega kohaldamisala sättesse. Kavandatav lõige 5 sobib pigem §-i 12 ning lõige 6 pigem §-i 3.

Teiseks tuleb tulenevalt sellest, et eelnõu kohaselt toimub kõrgharidustaseme õppesse kandideerimine hariduse infosüsteemi kaudu, muuta ka HaS § 36⁶ regulatsiooni. Nimetatud infosüsteemi eesmärk hõlmab muu hulgas ka õpilaskandidaadi vastuvõtu läbiviimist, seega andmekogu pidamise eesmärki täiendama ei pea. Küll aga peab muutma § 36⁶ lõiget 2 ning nägema ette, et andmekogul on kaasvastutavad töötlejad. Kaasvastutavate töötlejadena tuleb loetleda kõik, kes täidavad neile seadusega pandud ülesannet nimetatud andmekogu kaudu, näiteks Haridus- ja Teadusministeerium, kõrgkoolid jne. Põhimääruses tuleb seejärel kindlaks määrata, kes täpsemalt milliste kohustuste täitmise eest vastutab. Näiteks kes vastutab andmekogu haldamise, arendamise eest, kes vastutab millisel eesmärgil milliste isikuandmete töötlemise eest, kes on andmesubjektile ühtne kontaktpunkt jne.

Kolmandaks tuleb lõike 6 sõnastuses täpsustada, milliseid isikuandmete kategooriaid on kõrgkoolil õigus vastavate eesmärkide saavutamiseks töödelda. Hetkel võimaldab säte töödelda ükskõik milliseid isikuandmete kategooriaid, seal hulgas näiteks eriliiki isikuandmeid. Lisaks palume täpsustada seletuskirjas, kas kõrgkoolid täidavad lõikes 6 ette nähtud ülesannet tagada kvaliteetne õpe samuti hariduse infosüsteemi abil või toimub andmetöötlus koolide enda süsteemides.

- 2. Eelnõu § 1 p 1** – lõikega 6 sätestatakse õigus töödelda andmeid ning selle eesmärk. Teeme ettepaneku sõnastus üle vaadata ja vajadusel täiendada. Esiteks kandideeritakse ka

tasulistele kohtadele, täiendusõppesse s.h mikrokraadidele hariduse infosüsteemi elektroonilises keskkonnas. Praegu on kirjas, et ainult tasuta kohale kandideerimisel on õigus töödelda. Teiseks tuleks täpsustada ka sõnastust „kvaliteetse õppe pakkumiseks“. Tegelikult töödeldakse andmeid ka sisseastumistingimustele vastamise kontrollimiseks, näiteks, kas on olemas nõutav eelnev haridustase.

3. **Eelnõu § 1 p 5 (seaduse § 15 lg 4 muutmise)** – eelnõuga plaanitakse anda ministrile õigus anda riiklike stipendiumite liikide, suuruste ning nende määramise üldtingimuste ja määramise korra kehtestamiseks volitus Haridus- ja Noorteametile või kõrgkoolile. Määrusandluse edasivolitamine peaks olema erandlik nähtus, mida võib kavandada olukorras, kus vahetu volitamine ei ole asjaoludest tulenevalt võimalik (hea õigusloome ja normitehnika eeskirja käsiraamat lk 24). Edasivolitamise õiguse andmisel tuleb silmas pida, et määramise andmiseks pädevate organite ringi ei saa edasivolituse andmisega laiendada. Haridus- ja Noorteamet ei ole määrusandluse pädevusega asutus, seega ei saa minister talle seadusega antud määramise andmise volitust asutusele edasi volitada. Palume analüüsida, kas edasivolituse andmine on hädavajalik ja tagada, et edasivolitus antakse üldakti andmise pädevusega organile. Seletuskirja kohaselt saab stipendiumi andja, s.o. Haridus- ja Noorteamet või kõrgkool, täpsustada stipendiumi andmise korralduslikke küsimusi. Näidetena on toodud taotlemise keskkonna määratlemist, kuupäevi jne. Seletuskirjas toodu ei ole aga kooskõlas eelnõuga, kus volitusnormiga antakse õiguse edasi volitada ka stipendiumite liikide ja suuruste kindlaksmääramine. Palume seletuskiri ja eelnõu omavahel kooskõlla viia.
4. **Eelnõu § 1 p 15 (seaduse täiendamine §-ga 39¹)** – lisatava sätte lõikes 3 loetletakse meetmed, mida järelevalveorgan saab rakendada haldus-, riiklikus või teenistuslikus järelevalves. Meetmete loetlemise vajalikkus jääb arusaamatuks, sest mitmed neist tulenevad juba nii Vabariigi Valitsuse seadusest kui ka korraldusseadusest. Seega palume kaaluda, kas meetmete sätestamine eriseaduses on vajalik. Lisaks on ebaselge, millises järelevalvemenetluses milliseid meetmeid kasutada tuleks, sest näiteks teenistusliku järelevalve korral ei saa haldussunni vahendina sunniraha rakendada.
5. Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste märkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse reglemendi § 6 lõikele 5 palume eelnõu esitada Justiits- ja Digiministeeriumile täiendavaks kooskõlastamiseks pärast praegusel kooskõlastamisel saadud arvamuste läbivaatamist ja vajaduse korral eelnõu parandamist, et enne eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist kontrollida selle vastavust hea õigusloome ja normitehnika eeskirjale.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Lisad:

1. Eelnõu fail Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega

2. Seletuskirja fail Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega

Markus Ühtigi 51914873
Markus.Yhtigi@justdigi.ee

Mari Käbi
Monika Tappo
Alar Teras
Helen Uustalu
Pilleriin Lindsalu